CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **E-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2015***

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
EWOP-R0-**100**-2506

DATA: **9 czerwca 2025 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 31 stron (zadania 1–22).
   Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL
   i przyklej naklejkę z kodem.
3. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Możesz korzystać z kalkulatora prostego.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

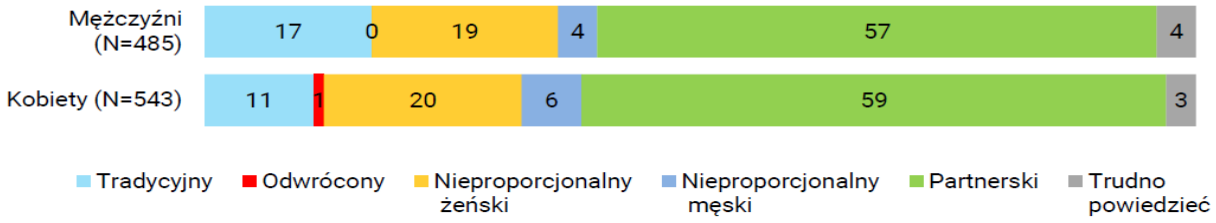
Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 1.

Tabela. Realizowany model rodziny w społeczeństwie polskim – deklaracje z lat 2013 i 2020 (w procentach)

	2013	2020
Partnerski – mąż (partner) i żona (partnerka) mniej więcej tyle samo czasu przeznaczają na pracę zawodową i oboje w równym stopniu zajmują się domem i dziećmi.	27	37
Tradycyjny – jedynie mąż (partner) pracuje, zarabiając wystarczająco na zaspokojenie potrzeb rodziny, a żona (partnerka) zajmuje się domem i dziećmi.	20	17
Nieproporcjonalny żeński – zarówno mąż (partner), jak i żona (partnerka) pracują zawodowo, a mąż (partner) poświęca więcej czasu na pracę zawodową, natomiast żona (partnerka) oprócz pracy zawodowej zajmuje się domem i dziećmi.	23	21
Nieproporcjonalny męski – zarówno mąż (partner), jak i żona (partnerka) pracują zawodowo, a żona (partnerka) poświęca więcej czasu na pracę zawodową, natomiast mąż (partner) oprócz pracy zawodowej zajmuje się domem i dziećmi.	8	4
Odwrócony – jedynie żona (partnerka) pracuje, zarabiając wystarczająco na zaspokojenie potrzeb rodziny, a mąż (partner) zajmuje się domem i dziećmi.	3	1
Inne wskazania oraz odpowiedzi „trudno powiedzieć”.	19	19

Wykres. Preferowany model rodziny w 2020 r. (według płci; w procentach)

Na podstawie: *Modele życia małżeńskiego Polaków*, „Komunikat z Badań CBOS” 2020, nr 157, s. 4–5.

Zadanie 1.1. (0–1)

Na podstawie danych z tabeli i wykresu oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W 2020 r. największa różnica (mierzona w punktach procentowych) między preferowanym a realizowanym modelem rodziny dotyczyła modelu rodziny partnerskiej.	**P**	**F**
2.	Między 2013 a 2020 rokiem o 4% spadły wskazania na model nieproporcjonalny męski jako realizowany model rodziny.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 1.2. (0–1)

Na podstawie danych z tabeli porównaj zmiany deklaracji o realizowanym modelu rodziny – sformułuj różnicę między modelem partnerskim a pozostałymi modelami.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2.

O kategoriach społecznych

Tekst 1.: […] to typ kategorii społecznej zajmującej wyodrębnioną część terytorium państwowego, charakteryzującej się stycznością przestrzenną, która umożliwia stałe kontakty osobiste. Najbardziej widocznym przejawem jej istnienia są instytucje społeczne, które stwarzają warunki do podejmowania zbiorowych działań.

Tekst 2.: Parafia działająca w miejscu zamieszkania umożliwia nie tylko realizację potrzeb religijnych, ale także pomaga zaspokajać niektóre inne potrzeby. Niektórzy badani deklarują uczestnictwo w – organizowanych przez parafię – pielgrzymkach, imprezach kulturalnych i sportowo-turystycznych. Ponad 2/5 badanych lub członków ich rodzin to beneficjenci tego typu działań swojej parafii.

Na podstawie: *Leksykon politologii*, red. A. Antoszewski, R. Herbut, Wrocław 2004, s. 420;
Lokalna parafia – jej społeczne znaczenie i funkcje, „Komunikat z Badań CBOS" 2014, nr 158, s. 6–7.

Zadanie 2.1. (0–1)

Uzasadnij, że tekst 1. dotyczy społeczności lokalnej, a nie – społeczności regionalnej.

.....

.....

Zadanie 2.2. (0–1)

Sformułuj argument i kontrargument do tezy: *Kategoria społeczna przedstawiona w tekście 2. jest przykładem kategorii społecznej, której dotyczy tekst 1.*

Argument – .....

.....

Kontrargument – .....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 3.

O jednym ze zjawisk społecznych

[…] jest to kumulujący się i złożony proces stopniowego wypadania z centralnych obszarów ekonomii, polityki i społeczeństwa, wynikający z procesów zachodzących na tych obszarach i połączony ze stopniową izolacją osób, grup, społeczności i terytoriów oraz [z] lokowaniem ich na pozycjach niższości/gorszych w odniesieniu do centrów rozwoju/możliwości, zasobów i dominujących wartości.

[…] *Diagnoza, wymiary i kierunki działań*, red. M. Pokrzywa, S. Wilk, Rzeszów 2013, s. 12.

Zadanie 3.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zjawisko społeczne opisane w tekście to

A. wykluczenie społeczne.

B. konflikt ról społecznych.

C. integracja społeczna.

D. adaptacja społeczna.

Zadanie 3.2. (0–1)

Sformułuj argument i kontrargument do tezy: *Przyczyną zjawiska opisanego w tekście jest bezrobocie.*

Argument – .....

.....

.....

Kontrargument – .....

.....

.....

Zadanie 4.

Tekst. O jednej z mniejszości narodowych w Polsce

Przedstawiciele tej mniejszości mieszkają w rozproszeniu, przede wszystkim w dużych miastach. Pierwszym oficjalnym polskim dokumentem nadającym tej mniejszości przywileje i autonomię był statut kaliski z XIII wieku. Odsetek ludności tej narodowości w społeczeństwie, wynoszący około 10% w okresie II Rzeczypospolitej, drastycznie zmniejszył się w wyniku polityki okupanta w okresie II wojny światowej.

Na podstawie: www.gov.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Fotografia. Obiekt sakralny im. Małżonków Nożyków na warszawskim Śródmieściu

fotopolska.eu

Zadanie 4.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy fotografia przedstawia obiekt sakralny charakterystyczny dla religii mniejszości przedstawionej w tekście. Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do obu materiałów.

Rozstrzygnięcie – ……

Uzasadnienie – .....

.....

.....

.....

Zadanie 4.2. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Mniejszość przedstawiona w tekście ma w Polsce status prawny mniejszości narodowej (a nie – etnicznej), bo jej członkowie identyfikują się z narodem będącym narodem tytularnym w innym państwie.	**P**	**F**
2.	Mniejszość przedstawiona w tekście jest określana jako mniejszość narodowa (a nie – etniczna), gdyż typowa dla jej członków jest wyłącznie jedna identyfikacja narodowo-etniczna.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 5.

Tabela. Poziom zaufania społeczeństwa polskiego do centralnych instytucji władzy w 2018 r. (wg potencjalnych elektoratów; w procentach)

Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie do wymienionych instytucji?	Potencjalne elektoraty				Deklarujący absencję wyborczą	
	PiS		PO			
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
Rada Ministrów RP	89	8	13	81	23	59
Sejm RP i Senat RP	74	16	9	85	16	65
Prezydent RP	96	3	30	64	48	34

Na podstawie: *O nieufności i zaufaniu*, „Komunikat z Badań CBOS" 2018, nr 35, s. 13.

Tekst. Wyobrażenia o idealnej władzy – z badań antropologicznych w Małopolsce

Postać gospodarza stanowi […] wzór dobrej władzy państwowej. [I]deałem jest władza integralna, nie tylko skupiona w jednym ręku, ale obejmująca całość problemów. Władza zogniskowana w jednej osobie władcy panującego nad całością narodowego gospodarstwa. […] Ten wzór jest zasadniczo przeciwstawny władzy kolektywnej. Parlament [w tych wyobrażeniach to] zgromadzenie bezosobowe, przez to trudne do pojęcia i zaakceptowania, a obdarzone znacznymi kompetencjami przerastającymi […] możliwości posłów. […] Polsce potrzebna jest bardzo silna, najlepiej jednoosobowa władza, bo [Polacy] „to strasznie niezdyscyplinowany naród".

A. Malewska-Szałygin, *Wyobrażenia o państwie i władzy we wsiach nowotarskich 1999–2005*, Warszawa 2008, s. 20, 84–85.

Zadanie 5.1. (0–1)

Sformułuj zależność między deklarowaną opcją głosowania (na ówczesną partię opozycyjną vs. na ówczesną partię rządzącą) a zaufaniem społecznym do instytucji wymienionych w tabeli.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5.2. (0–1)

Uzasadnij, że zaprezentowane wyniki badań opinii publicznej potwierdzają wniosek z badań terenowych, który podkreślono w tekście.

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

Zadanie 6.

O szkolnictwie polskim na Białorusi

Choć przez pierwsze lata [polskie szkolnictwo] rozwijało się względnie spokojnie, od 2005 r. polskie szkoły znajdują się pod nieustanną presją ze strony władz […]. Cel tej polityki jest niezmienny: rusyfikacja (rzadziej [–] białorutenizacja) młodego pokolenia białoruskich Polaków. Wrogie działania prowadzono również w okresach odwilży politycznej w stosunkach dwustronnych (z ostatnim w latach 2016–2020 włącznie) […]. Najbardziej dotkliwe uderzenie w sieć polskiego szkolnictwa nastąpiło jednak w marcu [2021 r.], co należy postrzegać zarówno w szerszym kontekście – jako część fali represji wobec społeczeństwa obywatelskiego po wyborach prezydenckich [z sierpnia 2020 r.], jak i [w] węższym – jako kolejny cios w polską mniejszość. Przejawem tego jest aresztowanie kierownictwa Związku Polaków na Białorusi (ZPB) oraz dyrektorki jednej z polskich szkół społecznych w Brześciu. Jednocześnie prokuratura podjęła szereg kontroli w innych placówkach polskich […] oraz [w] komercyjnych szkołach uczących języka polskiego.

K. Kłysiński, *Rugowanie polskości. Łukaszenka wobec polskiego szkolnictwa na Białorusi*, „Komentarze OSW”, 22.04.2021, osw.waw.pl

Zadanie 6.1. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Działania władz białoruskich opisane w tekście stoją w sprzeczności z polityką wielokulturowości.	**P**	**F**
2.	W myśl prawodawstwa polskiego członkowie Związku Polaków na Białorusi są uznawani za repatriantów.	**P**	**F**

Zadanie 6.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Białoruś była w drugiej dekadzie XXI wieku członkiem programu w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa, który to program jest określany jako

A. Inicjatywa Trójmorza.

B. Partnerstwo dla Pokoju.

C. Partnerstwo Wschodnie.

D. Inicjatywa Środkowoeuropejska.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 7.

Rozważania o ustroju państwa i reprezentacji

Republika, przez co rozumiem ustrój, w którym istnieje system reprezentacji, otwiera inną perspektywę i obiecuje lekarstwa, jakiego szukamy. Różni się ona od czystej demokracji. […] Niezależnie od tego, jak mała może być republika, liczba reprezentantów musi zostać odpowiednio zwiększona, aby zabezpieczyć się przed knowaniami niewielkiej ich liczby, [a] niezależnie od tego, jak duża może być republika, musi ograniczyć ich liczbę, aby zabezpieczyć się przed zamieszaniem, jakie powstaje, gdy jest ich wielu. Zatem liczba reprezentantów w tych dwóch przypadkach nie jest proporcjonalna do liczby wyborców […].

J. Madison, *Eseje polityczne federalistów, nr 10,* [cyt. za:] *Odkrywając wolność,* Warszawa 2012, s. 174–175.

Zadanie 7.1. (0–1)

Podaj współczesne nazwy form demokracji, wobec których autor użył sformułowań podkreślonych w tekście.

republika – .....

czysta demokracja – .....

Zadanie 7.2. (0–1)

Uzasadnij, że propozycje autora sformułowane w tekście nie dotyczą współczesnej zasady proporcjonalności wyborów.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8.

O ustrojach państw europejskich

Opis A. Parlamentaryzm w tym państwie jest określany jako dwuizbowość symetryczna, natomiast w zakresie relacji między organami władzy nie występuje zasada równowagi – najwyższa władza należy do parlamentu. Organem pełniącym funkcje wykonawcze jest 7-osobowa Rada Związkowa.

Opis B. Uprawnienia prawodawcze posiadają Parlament Związkowy pochodzący z wyborów powszechnych oraz Rada Związkowa reprezentująca rządy krajów związkowych. Legislatywie nie przysługuje prawo do wnioskowania o dymisję ministrów. Szef rządu jest nie tylko jego przewodniczącym – jego kompetencje są większe niż w typowym systemie parlamentarno-gabinetowym.

Opis C. W tym państwie wybory do izb parlamentu odbywają się w różnych terminach. Istnieje zakaz łączenia funkcji w parlamencie i rządzie. Jednocześnie rząd jest odpowiedzialny przed izbą pierwszą parlamentu. Pozycja głowy państwa na ogół jest większa, gdy wywodzi się ona z tej samej opcji politycznej co większość w izbie pierwszej parlamentu.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Fragment mapy politycznej Europy

Zadanie 8.1. (0–2)

Uzupełnij tabelę – do każdego opisu ustroju danego państwa dopisz nazwę tego państwa i numer, którym oznaczono je na mapie.

	Nazwa państwa	Numer na mapie
Opis A.		
Opis B.		
Opis C.		

Zadanie 8.2. (0–2)

Uzasadnij, że <u>nie wszystkie</u> państwa oznaczone na mapie numerami spełniają podane kryteria. W każdym przypadku podaj nazwę państwa <u>niespełniającego</u> danego kryterium.

Republikańska forma rządu / rządów – .....

.....

Ustrój terytorialno-prawny państwa złożonego – .....

.....

Jednoosobowa głowa państwa – .....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 9.

Tabela. Podział mandatów w wyborach parlamentarnych

	Izba pierwsza	Izba druga
Kwota większościowa	232 wybranych w okręgach jednomandatowych	116 wybranych w okręgach jednomandatowych
Kwota proporcjonalna	386 wybranych w okręgach wielomandatowych	193 wybranych w okręgach wielomandatowych
Zagranica	12	6

Zadanie 9.1. (0–1)

Podaj nazwę rodzaju systemu wyborczego obowiązującego w zaprezentowanych wyborach obu izb parlamentarnych.

.....

Zadanie 9.2. (0–2)

Wyjaśnij, na czym polegają różnice między zasadami systemu wyborczego w zaprezentowanych wyborach a rozwiązaniami z wyborów parlamentarnych w Polsce.

Różnica występująca wyłącznie w wyborach izb pierwszych – .....

.....

Różnica występująca wyłącznie w wyborach izb drugich – .....

.....

Różnica w wyborach obu izb – .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10.

Przepisy prawne z art. 117 *Konstytucji Federacji Rosyjskiej*

1. Rząd Federacji Rosyjskiej może podać się do dymisji, a Prezydent [Federacji Rosyjskiej] może ją przyjąć, bądź odrzucić.
2. Prezydent Federacji Rosyjskiej może zdymisjonować Rząd Federacji Rosyjskiej.
3. Duma Państwowa może wyrazić wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej. Uchwała o wyrażeniu wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej podejmowana jest

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej. Po wyrażeniu przez Dumę Państwową wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej, Prezydent Federacji Rosyjskiej ma prawo zdymisjonować Rząd Federacji Rosyjskiej lub nie zgodzić się z decyzją Dumy Państwowej. W przypadku gdy Duma Państwowa w ciągu trzech miesięcy powtórnie wyrazi wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej, Prezydent Federacji Rosyjskiej dymisjonuje Rząd Federacji Rosyjskiej albo rozwiązuje Dumę Państwową i zarządza nowe wybory.

Konstytucja Federacji Rosyjskiej, Warszawa 2022, s. 112.

Zadanie 10.1. (0–2)

Rozstrzygnij, czy według konstytucji, której fragment przytoczono, głowa państwa ma większe uprawnienia niż Prezydent RP. Odpowiedź uzasadnij – sformułuj dwa argumenty, w których odwołasz się do przytoczonych przepisów prawnych oraz analogicznych rozwiązań ustrojowych z *Konstytucji RP.*

Rozstrzygnięcie – ……

Uzasadnienie –

- .....

.....

.....

.....

- .....

.....

.....

.....

Zadanie 10.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy przytoczone przepisy prawne pozwalają wnioskować, że w ustroju Federacji Rosyjskiej funkcjonuje konstruktywne wotum nieufności. Odpowiedź uzasadnij, wyjaśniając tę procedurę.

Rozstrzygnięcie – …….

Uzasadnienie – .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 11.

Przepisy prawne z *Konstytucji RP*

Art. 222. Rada Ministrów przedkłada Sejmowi najpóźniej na 3 miesiące przed rozpoczęciem roku budżetowego projekt ustawy budżetowej na rok następny.
Art. 223. Senat może uchwalić poprawki do ustawy budżetowej w ciągu 20 dni od dnia przekazania jej Senatowi.
Art. 224.1. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje w ciągu 7 dni ustawę budżetową […] przedstawioną przez Marszałka Sejmu. […]
2. W przypadku zwrócenia się Prezydenta Rzeczypospolitej do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej […] przed jej podpisaniem, Trybunał orzeka w tej sprawie nie później niż w ciągu 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku w Trybunale.

Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm. (stan prawny na 14 kwietnia 2025 r.).

Zadanie 11.1. (0–2)

Sformułuj różnice między procedurą uchwalenia ustawy, której dotyczą przytoczone przepisy prawne, a zwykłą procedurą legislacyjną – przedstaw po dwie różnice w kompetencjach Senatu RP oraz Prezydenta RP.

Różnice w kompetencjach Senatu RP –

- .....

.....

- .....

.....

Różnice w kompetencjach Prezydenta RP –

- .....

.....

- .....

.....

Zadanie 11.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy procedura opisana w art. 224 ust. 2 *Konstytucji RP* jest formą zastosowania zasady hierarchiczności źródeł prawa. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie – …….

Uzasadnienie – .....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

Zadanie 12.

Fragment porozumienia

> POROZUMIENIE NR S-V.865.1.2022 z dnia 31 marca 2022 r.
> w sprawie powierzenia wykonywania zadań w zakresie przekazywania środków Funduszu Pracy z przeznaczeniem dla gmin na dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników zawarte [między]
> Wojewodą Podkarpackim Panią Ewą Leniart – zwanym dalej „Wojewodą”
> a Podkarpackim Kuratorem Oświaty Panią Małgorzatą Rauch – zwanym dalej „Kuratorem”
> […]
> § 3. Zobowiązania Kuratora: […]
> 2. Kurator może przeprowadzić we współpracy ze służbami Wojewody kontrole w zakresie realizacji zadania określonego w ust. 1, z których sporządzi bieżące protokoły i przedłoży Wojewodzie do dnia 10 stycznia 2023 r. informację o realizacji zadania wraz z ich wynikami i oceną. […]

Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego 2022, poz. 1464.

Zadanie 12.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy powyższe porozumienie dotyczy realizacji zadania własnego czy zleconego (dla wskazanych w nim jednostek samorządu terytorialnego). Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie – zadanie ……..

Uzasadnienie – .....

.....

.....

.....

Zadanie 12.2. (0–1)

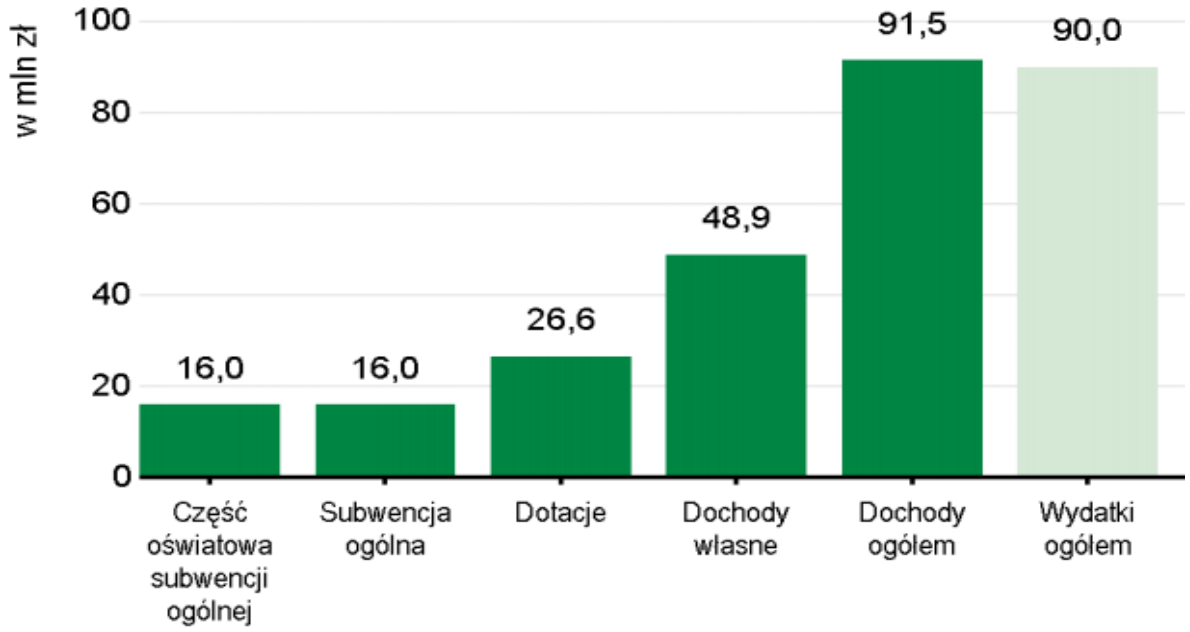
Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Ponieważ przedstawione porozumienie zostało zawarte przez organy władzy publicznej, ma ono status decyzji administracyjnej.	**P**	**F**
2.	Przedstawione porozumienie w momencie ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego stało się źródłem powszechnie obowiązującego prawa w tym województwie.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 13.

Wykres. Dochody według rodzajów i wydatki ogółem budżetu gminy wiejskiej Limanowa w 2018 r.

* Niektóre kategorie mogą zawierać się w sobie.

Gmina wiejska Limanowa, powiat limanowski, svs.stat.gov.pl

Zadanie 13.1. (0–1)

Na podstawie wykresu oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Łączna suma pieniędzy przekazana z budżetu państwa gminie Limanowa w 2018 roku wyniosła 16 mln zł.	**P**	**F**
2.	Gmina Limanowa w 2018 roku miała deficyt budżetowy.	**P**	**F**

Zadanie 13.2. (0–1)

Uzasadnij, że organem mającym w kompetencjach wykonanie budżetu, którego dotyczy wykres, nie był zarząd.

.....

.....

Zadanie 14.

Materiał 1. Fragment orzeczenia sądu

Wyrokiem z dnia 4 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie uznał oskarżoną E.M. za winną popełnienia zarzucanego jej przestępstwa z tym ustaleniem, że działała [ona] w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz że łączna kwota przywłaszczonych przez oskarżoną pieniędzy to 442 438,68 zł, stanowiąca mienie znacznej wartości, a ponadto z ustaleniem dni

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

i wysokości przywłaszczonych pieniędzy wpływającym na zmianę łącznie przywłaszczonej kwoty, tj. przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w związku z art. 294 § 1 k.k. i w związku z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. skazał E.M. na karę 4 lat pozbawienia wolności […].

orzeczenia.szczecin.sa.gov.pl

Materiał 2. Fragment aktu prawnego

Art. 7. § 2. Zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą.
Art. 12. Dwa lub więcej zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, uważa się za jeden czyn zabroniony; jeżeli przedmiotem zamachu jest dobro osobiste, warunkiem uznania wielości zachowań za jeden czyn zabroniony jest tożsamość pokrzywdzonego.
Art. 284. § 2. Kto przywłaszcza sobie powierzoną mu rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
Art. 294. § 1. Kto dopuszcza się przestępstwa określonego w art. 278 § 1 lub 2, art. 284 § 1 lub 2, art. 285 § 1, art. 286 § 1, art. 287 § 1, art. 288 § 1 lub 3, lub w art. 291 § 1, w stosunku do mienia znacznej wartości, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Dz.U. 1997, nr 88, poz. 553, z późn. zm. (stan prawny na 14 kwietnia 2025 r.).

Zadanie 14.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy przestępstwo, którego dotyczy orzeczenie sądu, było zbrodnią. Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do kwestii wymiaru kary (z obu materiałów).

Rozstrzygnięcie – …….

Uzasadnienie – .....

.....

.....

.....

Zadanie 14.2. (0–1)

Odnosząc się do obu materiałów, wyjaśnij związek między przepisami z art. 284 § 2 oraz z art. 294 § 1.

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 15. (0–1)

Opisy papierów wartościowych

Opis 1. Dłużny papier wartościowy emitowany w seriach, stanowiący dowód wierzytelności. Emitent […] potwierdza, że jest dłużnikiem […] i zobowiązuje się do spełnienia zaciągniętego świadczenia w określonym z góry terminie. Może to być świadczenie pieniężne lub niepieniężne. Papiery te należą do kategorii dłużnych instrumentów finansowych.

Opis 2. Papier wartościowy dający prawo jego posiadaczowi do udziału (współwłasności) w spółce […], która go wyemitowała. Podmiot (osoba), który [go nabywa, ma prawo:] uczestniczenia w podziale wypracowanego przez spółkę zysku (dywidendy), uczestnictwa w walnych zgromadzeniach […].

Opis 3. Papier wartościowy sporządzony w formie ściśle określonej przez prawo […], zawierający bezwarunkowe przyrzeczenie wystawcy zapłacenia określonej sumy pieniężnej we wskazanym miejscu i czasie określonej osobie (remitentowi) i stwarzający bezwarunkową odpowiedzialność osób na nim podpisanych.

mfiles.pl

Do każdej podanej nazwy rodzaju papieru wartościowego przyporządkuj właściwy opis – wpisz odpowiednie numery.

akcja – opis ……

obligacja – opis ……

Zadanie 16. (0–3)

Materiał 1. Opis sprawy – na podstawie uzasadnienia z pisma procesowego

14 IX 2022 r. Emil Emilewski (zam. al. 3 maja 100, 30-062 Kraków) zlecił Markowi Markowskiemu (zam. ul. Krakowska 500, 33-100 Tarnów) wykonanie mebli na wymiar i zamontowanie ich w swoim domku letniskowym w górach. Marek Markowski (prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą: MarMarMeb Marek Markowski NIP: 123-456-78-19, adres: ul. Krakowska 500, 33-100 Tarnów) po wykonaniu i montażu mebli w domku letniskowym Emila Emilewskiego wystawił 23 X 2022 r. fakturę VAT (numer 55/2022) na kwotę 85 000 zł brutto określającą 7-dniowy termin płatności. Zleceniodawca nie zgłaszał uwag co do jakości wykonanych prac (podpisał protokół odbiorczy prac bez zastrzeżeń) i potwierdził podpisem odbiór faktury. Emil Emilewski nie zapłacił faktury w terminie i unikał kontaktu z wykonawcą. W związku z tym Marek Markowski pismem z 14 XI 2022 r. wezwał Emila Emilewskiego do zapłaty żądanej kwoty w terminie 7 dni. Do dnia wniesienia pozwu o zapłatę Emil Emilewski nie zapłacił kwoty wynagrodzenia za wykonanie i montaż mebli.

Materiał 2. Fragment uzasadnienia z pisma procesowego o zapłatę w sprawie opisanej w materiale 1.

Dochodzona wierzytelność jest bezsporna, gdyż wynika ona wprost z umowy zawartej w miejscu zamieszkania usługobiorcy, a Emil Emilewski potwierdził odbiór wykonanych prac bez zastrzeżeń. Z uwagi na fakt, iż podpisana przez Emila Emilewskiego faktura stanowi

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

w świetle art. 485 §1 pkt 2 KPC rachunek zaakceptowany przez dłużnika, zasadne jest postępowanie nakazowe.

Materiał 3. Przepisy prawne z kodeksu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 17. Do właściwości sądów okręgowych należą sprawy: […]
4) o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa sto tysięcy złotych […].
Art. 27. § 1. Powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania.

Dz.U. 1964, nr 43, poz. 296, z późn. zm. (stan prawny na 14 kwietnia 2025 r.).

Materiał 4. Właściwość sądów powszechnych dla adresów podanych w materiale 1.

Sąd Rejonowy w Krakowie (dla Krakowa-Krowodrzy), ul. Przy Rondzie 7, 31-547 Kraków.
Sąd Okręgowy w Krakowie ul. Przy Rondzie 7, 31-547 Kraków.
Sąd Rejonowy w Tarnowie, ul. Dąbrowskiego 27, 33-100 Tarnów.
Sąd Okręgowy w Tarnowie, ul. Dąbrowskiego 27, 33-100 Tarnów.

Na podstawie materiałów uzupełnij fragment pisma procesowego – w każdej z luk (1–7) wpisz właściwą nazwę.

Sąd …….. **[1. NAZWA SĄDU]**

w / dla ……..…... **[2. NAZWA MIASTA]**

Wydział ……..…. **[3. NAZWA WYDZIAŁU]**

…….. **[4. NAZWA STRONY]**
Emil Emilewski
al. 3 maja 100, 30-062 Kraków

…….. **[5. NAZWA STRONY]**
Marek Markowski
ul. Krakowska 500, 33-100 Tarnów
prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą
pod firmą: MarMarMeb Marek Markowski
ul. Krakowska 500, 33-100 Tarnów
NIP: 123-456-78-19

…… o …… [6. NAZWA PISMA]

w postępowaniu …… [7. NAZWA POSTĘPOWANIA]

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 17.

Sprawa przed ETPCz – Wiesław Rutkowski przeciwko Polsce

Wiesław Rutkowski był funkcjonariuszem Policji. 18 września 2002 r. został zatrzymany w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa korupcji oraz działania w zorganizowanej grupie przestępczej. Akt oskarżenia trafił do sądu w grudniu 2002 r. Pierwsza rozprawa odbyła się we wrześniu 2006 r. Stan przewlekłości został wywołany przez spór o właściwość sądu i konieczność prowadzenia postępowania od początku. Ostatecznie w lipcu 2010 r. Rutkowski został uniewinniony od stawianych mu zarzutów.

Wiesław Rutkowski wniósł skargę na przewlekłość postępowania do sądu krajowego, który uwzględnił ją tylko w odniesieniu do okresu od 17 września 2004 r. do 18 listopada 2005 r. i przyznał w czerwcu 2010 r. skarżącemu sumę 2 tysięcy złotych. To wyczerpało ówczesną drogę krajową dochodzenia roszczenia.

30 listopada 2010 r. Wiesław Rutkowski złożył we właściwym terminie skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W wyroku ETPCz stwierdził, że doszło do naruszenia przez Polskę art. 6 ust. 1 oraz art. 13 Konwencji i przyznał poszkodowanemu 9200 euro pomniejszone o wskazane 2000 zł tytułem poniesionej szkody oraz 750 euro tytułem zwrotu kosztów.

Na podstawie: trybunal.gov.pl

Zadanie 17.1. (0–1)

Podaj nazwę konwencji wskazanej w tekście – konwencji normującej także funkcjonowanie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

.....

.....

Zadanie 17.2. (0–2)

Na przykładzie sprawy zaprezentowanej w tekście wyjaśnij, jakie trzy warunki musi spełniać skarga indywidualna, aby została dopuszczona do rozpatrzenia przez Europejski Trybunał Praw Człowieka.

- .....

.....

.....

- .....

.....

.....

- .....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 18. (0–1)

Mapa świata

Dokończ zdanie – zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych. Uzasadnij tę odpowiedź.

Zamieszczona mapa ilustruje podział świata na państwa

A. związane i niezwiązane z cywilizacją chrześcijańską.

B. zaliczane do globalnej Północy oraz do globalnego Południa.

C. członkowskie NATO i państwa niebędące członkami tej organizacji.

Uzasadnienie – .....

.....

.....

Zadanie 19. (0–1)

O instytucjach Unii Europejskiej

Artykuł A. […] nadaje Unii impulsy niezbędne do jej rozwoju i określa ogólne kierunki i priorytety polityczne. […] W skład […] wchodzą szefowie państw lub rządów Państw Członkowskich, jak również jej przewodniczący […].

Artykuł B. W skład […] wchodzi jeden przedstawiciel szczebla ministerialnego z każdego Państwa Członkowskiego, upoważniony do zaciągania zobowiązań w imieniu Rządu […].

Artykuł C. […] wspiera ogólny interes Unii i podejmuje w tym celu odpowiednie inicjatywy. […] Wykonuje budżet i zarządza programami.

Wersja skonsolidowana *Traktatu o Unii Europejskiej,* oide.sejm.gov.pl

Do każdej podanej nazwy instytucji Unii Europejskiej przyporządkuj właściwy artykuł – wpisz odpowiednie litery.

Rada (UE) – przepisy z art. ……

Komisja – przepisy z art. ……

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 20.

O kompetencjach organów Organizacji Narodów Zjednoczonych

Artykuł 10. […] może omawiać wszelkie zagadnienia lub sprawy […] dotyczące kompetencji i funkcji któregokolwiek organu […], jak również może udzielać […] zaleceń członkom Organizacji Narodów Zjednoczonych […].
Artykuł 24. W celu zapewnienia szybkiego i skutecznego działania Organizacji członkowie nakładają na [ten organ] główną odpowiedzialność za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa […].
Artykuł 92. […] jest głównym organem sądowym Organizacji Narodów Zjednoczonych. […]

www.unic.un.org.pl

Zadanie 20.1. (0–2)

Do każdego artykułu dotyczącego organu Organizacji Narodów Zjednoczonych dopisz pełną nazwę tego organu.

Artykuł 10. – .....

Artykuł 24. – .....

Artykuł 92. – .....

Zadanie 20.2. (0–1)

Uzupełnij zdania – wpisz pełną nazwę umowy międzynarodowej (1.) oraz rok podpisania tej umowy (2.).

Umowa międzynarodowa, z której pochodzą przytoczone artykuły, to **(1.)** ……

…… . Tę umowę podpisano w San Francisco w **(2.)** …… roku.

Zadanie 21.

Tekst 1.
Pierwsze symptomy powrotu do polityki imperialistycznej po rozpadzie ZSRR można było dostrzec w 2008 roku. […] 1 marca 2014 roku Władimir Putin zwrócił się do Rady Federacji o wydanie zgody na użycie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej. Działania podjęte przez wojska rosyjskie [zostały przedstawione jako mające] na celu ochronę życia i bezpieczeństwa zagrożonych osób. Rosja próbowała uzasadnić podjęte działania militarne poprzez odwołanie się do wywołującej spory doktryny „odpowiedzialności za ochronę".

K. Rydel, *Przyłączenie Krymu przez Rosję w świetle prawa międzynarodowego*, „Historia@Teoria" 2018, nr 1(7), s. 226, 234.

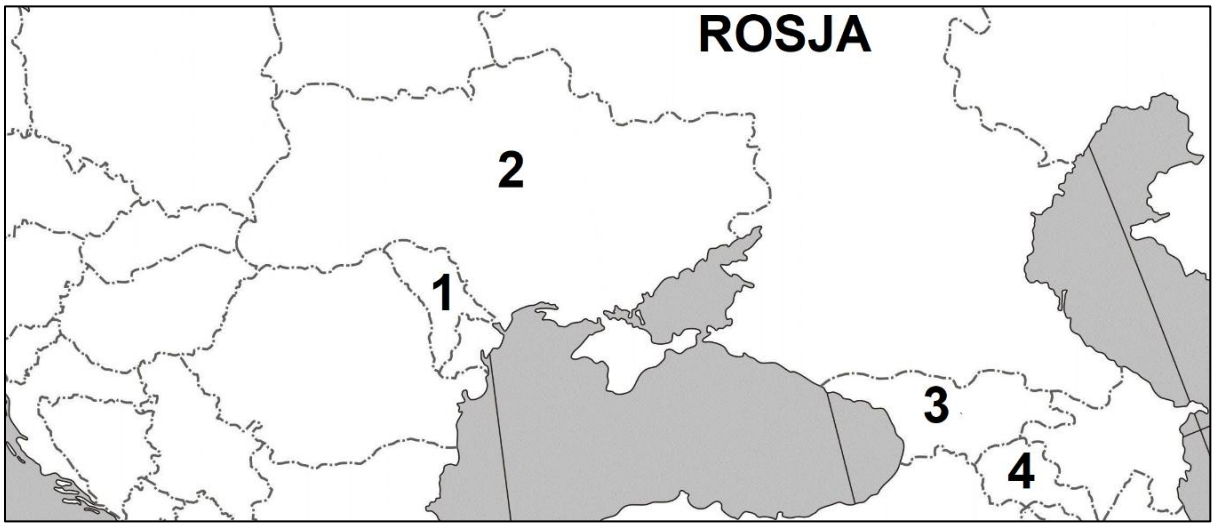
Tekst 2.
[P]rewencja pozostaje punktem centralnym koncepcji odpowiedzialności za ochronę. Gdy zawiodą działania prewencyjne, a państwo nie jest w stanie lub nie chce przywrócić równowagi sytuacji, społeczność międzynarodowa może przedsięwziąć środki interwencyjne. Przymusowe środki mogą przybrać postać polityczną, ekonomiczną oraz prawną, a w ekstremalnych sytuacjach nawet formę akcji wojskowych. Porażka zarówno prewencji przyczynowej, jak i tej bezpośredniej[,] mającej na celu powstrzymanie kryzysu humanitarnego, nie zawsze musi oznaczać konieczność zastosowania *sensu stricto*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

interwencji zbrojnej. Takie działania mogą przybrać formę między innymi embarga […]. Z kolei w sferze ekonomicznej jakiekolwiek przedsięwzięcia pod hasłem bezpośredniej interwencji mogą mieć postać sankcji finansowych, wycelowanych w zagraniczne aktywa państw, przywódców, ruchów wyzwoleńczych lub organizacji terrorystycznych.

P. Zajadło-Węglarz, *Koncepcja odpowiedzialności za ochronę jako przejaw sprawiedliwości międzynarodowej*, „Gdańskie Studia Prawnicze" 2016, s. 557.

Fragment mapy politycznej Europy i Azji

Zadanie 21.1. (0–1)

Uzupełnij tabelę dotyczącą stwierdzenia podkreślonego w tekście 1. – wpisz nazwę państwa, którego integralność terytorialna została naruszona, oraz numer, którym to państwo oznaczono na mapie.

Rok wydarzenia	Nazwa państwa	Numer na mapie
2008		

Zadanie 21.2. (0–2)

W każdej ze wskazanych kwestii sformułuj argument uzasadniający tezę: *Działania z 2014 roku wymienione w tekście 1. były sprzeczne z koncepcją przedstawioną w tekście 2.*

- ze względu na cel – .....

.....

.....

- ze względu na stronę interweniującą – .....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

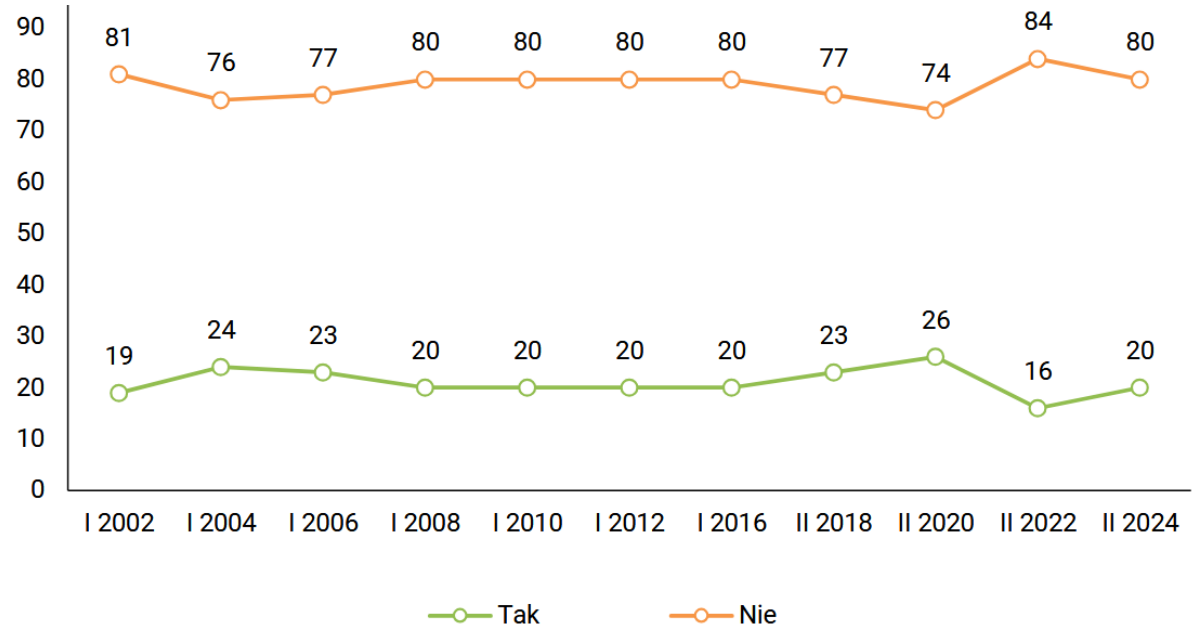
Zadanie 22. (0–12)

Wybierz jeden z podanych tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Scharakteryzuj funkcjonowanie społeczeństwa obywatelskiego w Polsce w XXI wieku. W pracy odnieś się do wybranych koncepcji społeczeństwa obywatelskiego, do norm prawnych umożliwiających jego funkcjonowanie w Polsce oraz do aktywności społecznej i niekonwencjonalnej partycypacji politycznej społeczeństwa polskiego.

Wykres. Odpowiedzi respondentów z Polski na pytanie: Czy zdarzyło się Panu(i) w ciągu minionego roku dobrowolnie i nieodpłatnie pracować na rzecz swojego środowiska, Kościoła, osiedla, wsi, miasta albo też pracować społecznie na rzecz potrzebujących? (w procentach)

Czy chcemy pomagać innym?, „Komunikat z Badań CBOS” 2024, nr 27, s. 5.

Tabela. Deklaracje respondentów z Polski dotyczące własnej aktywności społeczno-politycznej (w procentach)

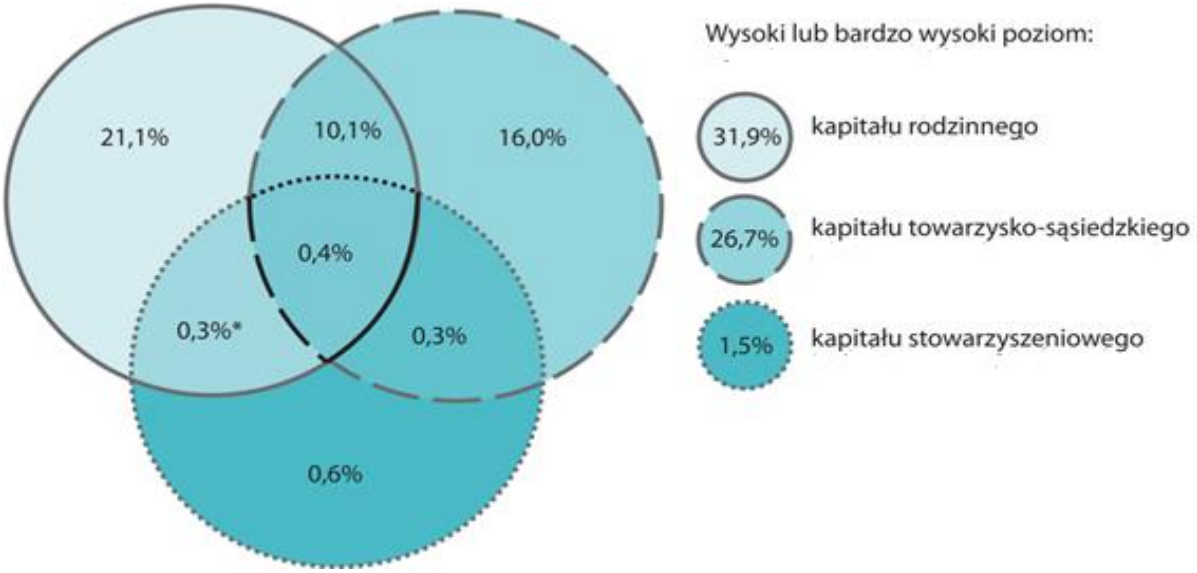
Czy kiedykolwiek Pan(i)	IX 2012			I 2016		
	Tak,		Nie.	Tak,		Nie.
	kiedy-kolwiek.	w ostatnim roku.		kiedy-kolwiek.	w ostatnim roku.	
– podpisał(a) petycję?	25	13	75	33	15	67
– przekazał(a) pieniądze lub zbierał(a) fundusze na działalność społeczną?	27	19	73	20	14	80
– brał(a) udział w demonstracji?	7	2	93	7	2	93

Kiedykolwiek – tak w ostatnim roku, jak i wcześniej.

Na podstawie: *Aktywność społeczno-polityczna Polaków*, „Komunikat z Badań CBOS” 2016, nr 16, s. 5.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Schemat. Formy kapitału społecznego (o poziomie wysokim lub bardzo wysokim) w Polsce w 2018 r.

Jakość życia i kapitał społeczny w Polsce. Wyniki [b]adania spójności społecznej 2018, Warszawa 2020, s. 157.

Temat 2.

Od hegemonii do pluralizmu – scharakteryzuj ewolucję systemu partyjnego Polski. W pracy uwzględnij kwestię systemu partyjnego schyłkowego PRL-u oraz problematykę prawnej regulacji funkcjonowania partii politycznych i typów systemu wielopartyjnego w III RP.

Tekst 1. O PZPR

Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR) była partią władzy, która w całym okresie swojego istnienia starała się oddziaływać na wszystkie sfery życia publicznego. […] W Biurze Politycznym Komitetu Centralnego (BP KC) skupiała się [faktycznie] najwyższa władza państwowa. […] Dążono do tego, aby w każdym zakładzie przemysłowym, uspołecznionym gospodarstwie rolnym, jednostce wojskowej czy też urzędzie funkcjonowały [p]odstawowe [o]rganizacje [p]artyjne (POP PZPR).

„Komunizm: System – Ludzie – Dokumentacja. Rocznik Naukowy" 2013, nr 2, s. 123, 125.

Tekst 2. O wynikach wyborów w Rzeczypospolitej Polskiej

W Sejmie RP I kadencji zasiedli reprezentanci 29 partii i grup politycznych. Największą reprezentację miały: Unia Demokratyczna – 62 mandaty, Sojusz Lewicy Demokratycznej – 60 mandatów, Wyborcza Akcja Katolicka – 49 mandatów, Polskie Stronnictwo Ludowe – 48 mandatów, Konfederacja Polski Niepodległej – 46 mandatów, Porozumienie Obywatelskie Centrum – 44 mandaty oraz Kongres Liberalno-Demokratyczny – 37 mandatów.

Na podstawie: M. Król, *Byliśmy głupi*, Warszawa 2015, s. 49.

Tabela. Siły polityczne tworzące rządy koalicyjne w Polsce w latach 1993–2015

Rządy koalicji SLD – PSL	Sejm RP II kadencji, Sejm RP IV kadencji
Rządy koalicji AWS – UW	Sejm RP III kadencji
Rządy koalicji PiS – Samoobrona – LPR	Sejm RP V kadencji
Rządy koalicji PO – PSL	Sejm RP VI kadencji, Sejm RP VII kadencji

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Temat 3.

Scharakteryzuj problem współczesnego terroryzmu. W pracy uwzględnij kwestie: typów terroryzmu, ewolucji tego zjawiska w ostatnim półwieczu, metod działań terrorystów oraz zwalczania terroryzmu.

WYPRACOWANIE
na temat nr ……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
Poziom rozszerzony
Formuła 2015

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
Poziom rozszerzony
Formuła 2015

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
Poziom rozszerzony
Formuła 2015

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/